

**Державний вищий навчальний заклад
“Тернопільський державний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського
Міністерство охорони здоров’я України”
Навчально-науковий інститут морфології**

**Збірник матеріалів науково-практичної
конференції**

**МОРФОЛОГІЯ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
РОЗВИТКУ НАУКИ**

5–6 жовтня 2012 року

Тернопіль
Укрмедкнига
2012

Редакційна колегія:
Проф. Волков К.С. (головний редактор)
Проф. Боднар Я.Я.
Проф. Герасимюк І.Є.
Ст. викл. Небесна З.М. (відповідальний секретар)

Збірник матеріалів науково-практичної конференції “Морфологія на сучасному етапі розвитку науки”. – Тернопіль : ТДМУ, 2012. – 240 с.

Матеріали публікуються в авторській редакції

Акиншевич И.Ю., Шаповалова Е.Ю.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ СИНТЕЗА УГЛЕВОДНЫХ БИОПОЛИМЕРОВ КЛЕТКАМИ МЕТАНЕФРОСА КРЫС В НОРМЕ И ПРИ ВОЗДЕЙСТВИИ БЛОКАТОРОВ АПФ

ГУ «Крымский государственный медицинский университет им. С.И. Георгиевского», г. Симферополь

Блокаторы ангиотензин-превращающего фермента (АПФ), такие как эналаприл, – это отличные гипотензивные препараты, которые широко используются при лечении хронической гипертонии у женщин репродуктивного возраста, благодаря своей эффективности и небольшому количеству побочных эффектов (Mastrobattista J.M., 1997). Препараты этой группы оказывают гипотензивное действие через конкурентное ингибирование АПФ (Грацианская А.Н., Костылева М.Н., 2006). Однако они проникают через гематоплацентарный барьер, циркулируют в амниотической жидкости и заглазываются плодом, вызывая нарушения, которые в настоящее время характеризуют термин «АПФ-фетопатия» (Sorensen A.M., Christensen S., Jonassen T.E., 1998). Важнейшим метаболическим субстратом и пластическим материалом для развивающихся органов и тканей плода млекопитающих является гликоген. Однако мало изученным остается содержание гликогена и гликопротеинов в клетках окончательных почек в пренатальном онтогенезе в норме и под действием гипотензивных лекарственных средств, таких как эналаприл.

Целью нашего исследования явилось определение содержания и перераспределения гликогена и гликопротеинов в эпителиальных клетках и клетках мезенхимы развивающихся окончательных почек крыс в норме и под влиянием нифедипина.

В исследовании использованы эмбрионы и плоды самок белых беспородных крыс, полученных в трех сериях эксперимента, в возрасте с 14-х по 22-е сутки нормальной беременности и от самок, получавших терапевтическую, субтоксическую и токсическую дозу эналаприла. Были изготовлены серийные парафиновые срезы толщиной 5 мкм. Гликоген и гликопротеины выявляли ШИК-реакцией. Количество ШИК-позитивных веществ в срезах определяли по интенсивности окраски цитоплазмы клеток эпителия и мезенхимы с помощью компьютерной программы Aperio Image Scope 2008. Содержание гликогена определяли оценкой разности между количеством ШИК-позитивных веществ в препаратах, предварительно обработанных альфа-амилазой в течение 1 часа при температуре 38°

ширина – $84,0 \pm 0,43$ мм, висота – $76,0 \pm 0,36$ мм. Довжина бічного шлуночка $58,0 \pm 0,33$ мм. Передній ріг розташований у лобовій частці великого мозку, спрямований вперед, латерально і вниз. Передній кінець рогу розширений, а задній – звужений. Верхня стінка рогу сформована волокнами коліна і передньою частиною стовбура мозолистого тіла, які частково утворюють і передню стінку. Нижня стінка переднього рогу представлена мозковою речовиною лобової частки. Головка хвостатого ядра формує бічну стінку. Присередня стінка представлена відповідною пластинкою прозорої перегородки. Спереду ця стінка утворена мозковою речовиною лобової частки. Довжина переднього рогу $21,0 \pm 0,19$ мм, ширина у переднього кінця – $2,4 \pm 0,13$ мм, висота в центральній частині рогу – $11,8 \pm 0,11$ мм. Довжина центральної частини $27,0 \pm 0,22$ мм, ширина – $11,1 \pm 0,18$ мм, висота – $1,4 \pm 0,14$ мм. Її нижня стінка представлена тілом хвостатого ядра, стрічкою таламуса та його верхньою поверхнею. Нижня поверхня стовбура мозолистого тіла утворює верхню стінку центральної частини. Між виступом таламуса і стовпами склепіння знаходиться міжшлуночковий отвір у вигляді щілини, поперечний розмір якої $1,4 \pm 0,11$ мм. Майже вся поверхня таламуса вкрита судинним сплетенням, яке в передньому відділі центральної частини через міжшлуночковий отвір проникає в порожнину третього шлуночка, а в задньому відділі – переходить у нижній ріг. Останній знаходиться всередині скроневої частки головного мозку. Довжина нижнього рогу $19,3 \pm 0,21$ мм, ширина – $3,2 \pm 0,11$ мм, висота поблизу переднього кінця – $4,3 \pm 0,15$ мм. Передня частина верхньої стінки нижнього рогу утворена нижньою поверхнею покриву мозолистого тіла, а задня частина – хвостом хвостатого ядра. Нижня стінка нижнього рогу представлена обхідним підвищенням. У ділянці присередньої стінки чітко визначається морський коник, вкритий на всьому протязі судинним сплетенням бічного шлуночка, довжина його становить $15,4 \pm 0,19$ мм, товщина – $2,5 \pm 0,12$ мм. Бічна стінка нижнього рогу представлена мозковою речовиною скроневої частки. Задній ріг у вигляді щілини розташовується в потиличній частці головного мозку. Довжина заднього рогу $19,4 \pm 0,18$ мм, ширина – $3,5 \pm 0,11$ мм, висота – $6,7 \pm 0,13$ мм. Верхня та бічна стінки утворені волокнами покриву мозолистого тіла. Нижня та присередня стінки представлені мозковою речовиною потиличної частки.

Корчинська Н.С., Слободян О.М.

МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕРХНЬОЇ ЩЕЛЕПИ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Для отримання морфометричної характеристики верхньої щелепи у плодів людини використовували такі зовнішні орієнтири:

– загальна висота верхньої щелепи (вимірюється по вертикальній лінії від найвищої точки лобового відростка верхньої щелепи до найбільш випнутої точки на передній поверхні верхньої щелепи між двома присередніми різцями (prosthion));

– ширина верхньої щелепи (вимірюється між найнижчою точкою на вилично-щелепному шві (zygomaxillare) і серединною площиною, що проходить між двома присередніми різцями);

– висота і ширина лобового відростка;

– висота і ширина виличного відростка;

– висота і ширина коміркового відростка;

– довжина і ширина піднебінного відростка;

– висота і довжина передньої поверхні верхньої щелепи (висота передньої поверхні верхньої щелепи – відстань між підчонямковим краєм та верхнім краєм коміркового відростка, що вимірюється посередині відстані між носовою вирізкою та серединою вилично-коміркового гребеня; довжина передньої поверхні верхньої щелепи – відстань між носовою вирізкою та вилично-комірковим гребенем);

– висота і довжина підскроневої поверхні.

Всі отриманні цифрові дані статистично оброблені за допомогою ліцензійних комп'ютерних програм «Statgrafics», «Excel 7.0» та «Statistica».

<i>Ковальчук О.І., Черкасов Е.В., Дзевульська І.В.</i> ВПЛИВ ВНУТРІШНЬОВЕННОЇ ІНФУЗІЇ ЛАКТОПРОТЕЇНУ-С ТА НАЕС-LX-5% ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ОПІКОВІЙ ХВОРОБИ НА ЛІТАЛЬНІСТЬ У ЩУРІВ	96
<i>Коломоец Т.А., Мартынюк А.В., Барановский Ю. Г., Бойко Т.А.</i> СПОСОБ ОЦЕНКИ С ПОМОЩЬЮ ЛЕКТИНОВ АДГЕЗИВНЫХ И МИГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В РАННЕМ ЭМБРИОГИСТОГЕНЕЗЕ КОЖИ ЧЕЛОВЕКА	97
<i>Комишук Т.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТОПОГРАФІЇ БІЧНИХ ШЛУНОЧКІВ ГОЛОВНОГО МОЗКУ НАПРИКІНЦІ ПЛОДОВОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ	99
<i>Корчинська Н.С., Слободян О.М.</i> МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕРХНЬОЇ ЩЕЛЕПИ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ	101
<i>Котляренко Л.Т., Ярема О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН СТРУКТУРИ ТОНКОЇ КИШКИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТВАРИН ПРИ ОТРУЄННІ АЛЮМІНІЯ ХЛОРИДОМ	102
<i>Кошельник О.Л.</i> ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ ЩУРІВ З L- АРГІНІН-ІНДУКОВАНИМ ПАНКРЕАТИТОМ	103
<i>Кравчук О.М.</i> ВІКОВІ ЗМІНИ БУДОВИ СІМ'ЯНИХ ПУХИРЦІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТВАРИН	104
<i>Крамар С.Б., Волков Р.К.</i> МОРФОЛОГІЧНИЙ СТАН ОПІКОВОЇ РАНИ В СТАДІЇ ШОКУ ТА РАННЬОЇ ТОКСЕМІЇ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ТЕРМІЧНІЙ ТРАВМІ	105
<i>Кремінська І.Б., Заяць Л.М.</i> МОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ СПАЗМУ СТЕГНОВИХ АРТЕРІЙ ПІД ВПЛИВОМ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ	107
<i>Кривецький В.В., П'ятницька Т.В., Марчук Ф.Д., Марчук В.Ф., Марчук О.Ф.</i> МІКРОСКОПІЧНА АНАТОМІЯ СТІНКИ МАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ТРУБИ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ	108

<i>Krivchenko Yu.V., Ladnaya I.V.</i> MORPHOLOGICAL PECULIARITIES OF THE NERVES OF THE SUPRAPHYOID AND THE INFRAPHYOID MUSCLES OF HUMAN'S NECK.	109
<i>Кузняк Н.Б.</i> РОЗВИТОК АРХІТЕКТОНІКИ РЕШІТЧАСТОЇ КІСТКИ У НОВОНАРОДЖЕНИХ ТА ДІТЕЙ ГРУДНОГО ВІКУ	110
<i>Кузняк Н.Б., Бойчук О.М., Макара Б.Г., Лопушняк Л.Я.</i> РОЗВИТОК НОСОВИХ РАКОВИН У РАННЬОМУ ПЕРІОДІ ЕМБРИОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ	112
<i>Куприянова Л.С.</i> ОРГАНОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЯИЧНИКОВ ПЛОДОВ ОТ МАТЕРЕЙ, БЕРЕМЕННОСТЬ У КОТОРЫХ ОСЛОЖНЕНА ПРЕЭКЛАМПСИЕЙ РАЗЛИЧНОЙ СТЕПЕНИ ТЯЖЕСТИ	113
<i>Куц О.Г., Васильчук Н.Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТОПОГРАФІЇ І БУДОВИ МЕДІАСТИНАЛЬНОГО ЛІМФАТИЧНОГО ВУЗЛА У ЩУРІВ В РАННЬОМУ ПІСЛЯНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ В НОРМІ ТА ПІСЛЯ ВНУТРІШНОПЛІДНОЇ ДІЇ АНТИГЕНУ	114
<i>Куц О.Г., Злобіна О.В.</i> КІЛЬКІСНИЙ СКЛАД ЛІМФОЦИТІВ В ДЕЦИДУАЛЬНІЙ ОБОЛОНЦІ МАТКИ В II-У ПЕРІОДІ ВАГІТНОСТІ	116
<i>Лазуркевич О.В.</i> МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН НЕРВОВОГО АПАРАТУ ТОНКОЇ КИШКИ ІНТАКТИХ ЩУРІВ ТА ЗАЛИШЕНИХ ЇЇ ВІДДІЛІВ ПІСЛЯ РЕЗЕКЦІЇ КЛУБОВОЇ КИШКИ.	119
<i>Левницький В.А., Жураківська О.Я.</i> ВИРАЖЕНІСТЬ ПРОЦЕСІВ АПОПТОЗУ У КЛІТИНАХ АДЕНОГІПОФІЗА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ I-ГО ТИПУ	120
<i>Левків М.О.</i> ДИНАМІКА МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН СТРУКТУР СИСТЕМИ ВІВІДНИХ ПРОТОК ПРИВУШНОЇ ЗАЛОЗИ ПРИ ОБТУРАЦІЙНОМУ ХОЛЕСТАЗІ ...	121
<i>Литвинюк С.О., Волков К.С., Литвинюк В.А.</i> МОРФОЛОГІЧНИЙ СТАН ГЕМОКАПІЛЯРІВ ГІПОКАМПА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ТЕРМІЧНІЙ ТРАВМІ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІОФІЛІЗОВАНОЇ КСЕНОШКІРИ	123
<i>Лугин И.А.</i> ОСОБЕННОСТИ ДИФФЕРЕНЦИРОВКИ МЕЗЕНХИМЫ ПЛОДОВ КРЫСЫ ПРИ КУЛЬТИВИРОВАНИИ В ДИФФУЗИОННЫХ КАМЕРАХ	124

Підп. до друку 21.09.2012. Формат 60x84/16.
Папір офсет. №1. Гарн. "Times". Друк офсет.
Ум. друк. арк. 13,95. Обл.-вид. арк. 13,48.
Тираж 70 пр. Зам. № 194.

Видавець і виготівник
ДВНЗ "Тернопільський державний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України"
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК №2215 від 16.06.2005